

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové
Hodnocení bakalářské práce vedoucí práce

Jméno autorky: Michaela Štěpánková

Název práce: Výstupní znalosti žáků ZŠ z přírodopisu

Vedoucí práce: Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D. Katedra pedagogiky a psychologie
Pdf

Téma práce: téma velmi aktuální, na pomezí oborové didaktiky a komparativní pedagogiky, s potenciálem pro autoevaluaci i další rozvoj zúčastněných škol a inovaci jejich školních vzdělávacích programů

Struktura a rozsah práce: Hlavní text bakalářské práce je členěn na: úvod, teoretickou část, empirickou část a závěr. Teoretická část (s. 8 – 21, tj. kapitoly 1 – 3 členěné na podkapitoly 1.1 – 3.2 a dílčí podkapitoly) pokrývá cca 13 stran textu. Empirická část (s. 22 – 53, tj. kapitoly 4 - 5 členěné na podkapitoly a dílčí podkapitoly) pokrývá cca 31 stran. Vzájemný podíl obou uvedených částí je ve prospěch empirické části. Text je relevantní. Celkový rozsah hlavního textu práce odpovídá požadavkům.

Teoretická část: Text v teoretické části je zaměřen na základní konceptuální vymezení pojmů klíčových pro zaměření bakalářské práce. Autorka vymezuje pojem znalost v kontextu Bloomovy taxonomie kognitivních cílů. V kapitole 2 specifikuje kontext výstupních znalostí v přírodopisu, a to prostřednictvím RVP ZV jako základního kurikulárního dokumentu. Pozornost zaměřuje i na průřezová témata – zejména environmentální výchovu. V kapitole 3 zaměřuje pozornost na české žáky z hlediska přírodovědné gramotnosti v mezinárodním srovnání, akcent klade na šetření PISA 2006, neopomíjí ani širší kontext komparativních mezinárodních šetření.

Vyzdvihují zejména graf č. 1 (str. 20), kde porovnává skóre českých žáků v šetřeních v rozmezí TIMSS 1995 – PISA 2012. Ocenit je třeba i alespoň základní navázání bakalářské práce na Bloomovu taxonomii vzdělávacích cílů a na PISA šetření; přesto se domnívám, že v posledních dvou aspektech práce skýtá další možnosti pro další zpracování.

Empirická část: Empirická část usiluje o diagnostiku a komparaci výstupních znalostí žáků ZŠ v posledních ročnících. Šetření bylo realizováno dvěma didaktickými testy, na čtyřech základních školách – bez konkrétní lokalizace. Školy vystupují pod označením A – D. Autorka pracuje se 138 vyplněnými didaktickými testy (ve dvou variantách). Testy autorka zkonstruovala na základě učebnic užívaných na ZŠ, testy konzultovala i s vyučujícími z praxe a zrealizoval i předvýzkum (24 testů). V praktické části autorka užívá grafy. Získaná data autorka zpracovává v rovině relativních četností.

Empirická část je strukturována do kapitoly specifikující metodologické aspekty a dále do kapitoly 5 zaměřené na prezentaci získaných zjištění. V podkapitole 5.1 se strukturovaně dozvídáme o výsledcích žáků v oblasti botaniky (5.1.1), zoologie (5.1.2), biologie člověka (5.1.3), ostatní otázky (5.1.4).

Velmi pozitivně hodnotím podkapitoly 5.2 – 5.4, kde jde ve vyhodnocování nad rámec jednotlivých testových otázek/položek a komparaci provádí z hlediska testových variant a průměru, z hlediska jednotlivých oblastí a z hlediska jednotlivých sledovaných škol.

Na praktické části oceňuji zaměření, cíle, praxeologický význam. Oceňuji autorčin smysl pro dodržení etiky výzkumu. Oceňuji i skutečnost, že do porovnávacích grafů nezahrnuje jednu školu z výše uvedeného důvodu. Dílčí rezervy praktické části i prostor pro

další zlepšení a rozpracování spatřuji v minimalizaci volného místa v textu 46 – 51, ve větším propojení s Bloomovou taxonomií cílů a ve využití i tabulek (nejen grafů).

Jazyková a stylistická úroveň práce: odpovídá požadavkům

Formální stránka práce: odpovídá požadavkům

Použitá literatura a použité zdroje: autorka v textu vychází z cca 16 zdrojů - splňuje základní požadavky, z oblasti teorie znalostí si autorka k užití vybrala pouze některé zdroje z české proveniencí. Není užito například dílo Janíka apod.

Využitelnost pro teorii a praxi: střední až vysoká

Cíl práce: splněn

Úroveň bakalářské práce: Úroveň bakalářské práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Autorce se podařilo koncipovat, zdůvodnit i prezentovat zajímavé, přínosné i aktuální empirické šetření s využitím didaktického testu za účelem komparace znalostí žáků 9. ročníku ve čtyřech samostatných školách. Oceňuji zejména autorčinu analýzu a komparaci získaných zjištění – viz grafy na a komentáře na stranách 45 – 53. Oceňuji autorčinu pečlivost. Oceňuji komparaci z různých perspektiv a neustrnutí na úrovni jednotlivých otázek.

Autorku prosím, aby u obhajoby prezentovala a specifikovala:

- 1) hlavní zjištění z výzkumného šetření. Také prosím o autorčino zamyšlení nad tím, jak by bylo možné získaných zjištění využít za účelem rozvoje zúčastněných škol a inovace jejich ŠVP;
- 2) prosím o specifikaci výzkumného vzorku i z hlediska počtu žáků na jednotlivých školách;
- 3) vazbu otázek v didaktických testech na užití učebnice Přírodopisu;
- 4) Na str. 23 autorka uvádí: „*Výsledky ze základní školy D nejsou zahrnuty do hodnocení škol, protože jsem byla poučena, že nelze školy waldorfského typu s klasickými školami porovnávat ... proto je výsledek základní školy D vložen pouze pro představu pod každým hodnocením otázky.*“ Prosím o bližší vysvětlení uvedeného. Doporučuji autorce u obhajoby prezentovat i vlastní pohled na věc. Osobně se domnívám, že v anonymizované podobě prospěje jakékoliv škole jakékoliv porovnání.
- 5) Na str. 54 autorka uvádí: „*Bylo také vyzorováno, že na otázky, které se zaměřují na vědomosti, žáci odpovídali úspěšněji než na otázky poznávací.*“ Uvedené působí mírně zavádějícím dojmem, autorku prosím o upřesnění terminologie a o navázání na pojmy z teoretické části a z oblasti teorie

Hodnocení: velmi dobře

V Hradci Králové 20. 7. 2015

Mgr. Daniela VRABCOVÁ, Ph.D.
Vedoucí práce